

УДК 658.532:658.27

ГРИЩЕНКО І. М., ВЛАСЮК Т. М.

Київський національний університет технологій та дизайну

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В процесі проведення дослідження проаналізовані підходи до визначення сутності матеріально-технічної бази вищої освіти, оцінено динаміку основних засобів та капітальних інвестицій в освіту, розраховано показники руху, придатності та ефективності використання основних засобів.

Ключові слова: *матеріально-технічне забезпечення, інформаційні ресурси, освітні послуги, матеріально-технічна база, інвестиції.*

Постановка завдання. Розвиток ринкової економіки вимагає від вищих навчальних закладів (ВНЗ) використання товарно-грошових відносин і економічних методів управління, що суттєво впливає на роботу функціональних підрозділів та служб. Нині ВНЗ стали рівноправними суб'єктами ринкових відносин.

У цих умовах сутність економічної постановки й економічного змісту формування ринково-орієнтованої моделі сучасного ВНЗ полягає у забезпеченні можливості мати більш високу організаційну готовність виконувати якісно державне замовлення (надавати освітні послуги) з мінімально можливими витратами. Підтвердженням правочинності такої постановки питання є визнання освіти як виду економічної діяльності, що підтверджує наявність економічної складової в характері цієї діяльності.

В контексті стимулювання економічного розвитку освіти важливу роль відіграють інвестиції, їх обсяги, темпи нарощування та спрямованості. Складність оцінювання необхідних обсягів та ефективності капіталовкладень в освіту полягає в специфіці, властивій освітній діяльності, яка створює освітній продукт [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в дослідження питання оцінки ефективності використання матеріально-технічної бази системи вищої освіти установ зробили такі вітчизняні вчені як В. Базелевич, В. Геєць, О. Грішнова, М. Єрмошенко, В. Кремень, І. Каленюк, А. Мазаракі, Т. Оболенська, В. Пономаренко, І. Тимошенко, Л. Федулова та інші. Світові тенденції у розвитку вищої освіти, зокрема економічні аспекти, в умовах глобалізації вивчали зарубіжні вчені – Г. Беккер, Д. Бок, К. Поланьї, Б. Кларк, Е. Тоффлер, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер та інші. У своїх дослідженнях вчені приділяли увагу питанням розкриття економічної сутності інвестицій, перспективам інвестиційного забезпечення розвитку вищої освіти, розробці стратегій розвитку системи вищої освіти. При цьому недостатня увага

приділяється розробці методики аналізу забезпечення розвитку та ефективності використання матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів.

Мета статті. Оцінка забезпечення розвитку та ефективності використання матеріально-технічної бази системи вищої освіти як одного із визначальних чинників формування якості освітньої послуги.

Основні результати дослідження. Сучасна вітчизняна і світова діяльність вищої школи характеризується подальшою інтенсифікацією навчального процесу через впровадження новітніх технологій навчання, інформатизації, посиленням самостійної роботи студентів і їх практичної підготовки. Все це вимагає додаткових площ, зміни їх видової структури відповідно до означених тенденцій та положень Національної доктрини розвитку освіти України у XXI ст. для посилення фахової підготовки, забезпечення розвитку і самореалізації особистості студента [2]. У зв'язку з цим зростає роль пріоритетного розвитку матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Як і раніше, у постіндустріальну епоху для здійснення освітньої діяльності необхідна робоча сила, засоби праці й предмети праці. Умови виникнення й зростання ефективності навчального процесу визначаються межами і параметрами організації цього процесу. Освітня діяльність здійснюється ВНЗ у сукупності всіх факторів, що беруть участь у освітньому процесі – ті хто вчить, ті хто вчиться і місце та умови для навчання. Переважна частина цих умов носить економічний характер. Так, наприклад, місце і умови навчального процесу (будівлі, обладнання, методичні посібники, літератури тощо) є засобами виробництва. Вчитель – викладач, майстер, лаборант і т. п. – це свого роду робоча сила. Предмет праці – це студент, з яким необхідно здійснити певний набір дій у вигляді різних форм, методик навчального процесу для того, щоб із нього отримати необхідний продукт із певними споживчими властивостями у вигляді робочої сили з необхідними компетенціями.

Нині реальний стан справ розвитку системи вищої освіти України зумовлює необхідність аналізу динамічного розвитку ринку освітніх послуг та оцінки своїх сильних та слабких сторін ВНЗ з метою вироблення відповідної організаційної й економічної поведінки. Якісні характеристики процесів освіти завжди залишаються в центрі уваги й контролю. Значну роль у цих проблемах має такий економічний фактор, як рівень матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності.

Матеріально-технічна база – сукупність матеріально-речових елементів начального закладу, які проявляються як у натуральній, так і у вартісній формі. Головним елементом матеріально-технічної бази ВНЗ є основні засоби. До основних засобів належать матеріальні активи, які утримуються установою для

використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб установи або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року [3].

У визначенні основних засобів не обмежується вартість таких об'єктів. У той же час вартісний критерій віднесення об'єктів до основних засобів можна знайти у новому Порядку застосування Плану рахунків та у п. 2.1 Положення № 611 [4]. Відповідно до п. 2.1 Положення № 611 установи зараховують до малоцінних необоротних матеріальних активів (субрахунок 113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»), зокрема, предмети вартістю, що не перевищує 2500 грн. (без ПДВ), та строк використання яких перевищує один рік. Таким чином вартісний критерій віднесення до основних засобів приведено у відповідність до норм Податкового кодексу України [5].

За цільовим призначенням виокремлюють такі матеріально-технічні ресурси ВНЗ: земельні ділянки, будинки та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади і інвентар, інші основні засоби. Розрізняють також матеріально-технічні ресурси залежно від реального стану їхнього використання в процесі діяльності: ресурси, які використовуються в основній діяльності, і ті, що тимчасово не задіяні з різних причин.

Матеріально-технічна база ВНЗ потребує постійної роботи з утримання її у належному стані. На розвиток і результативність освітньої діяльності впливають оновлення й реконструкція основних засобів. Оновлення основних засобів означає заміну засобів праці новими – сучаснішими і досконалішими. Реконструкція – заміна первісної вартості необоротних активів шляхом технічного переоснащення на основі часткової заміни засобів, які морально застаріли, або у разі зміни технологічних процесів і машин. Такі капіталовкладення в основні засоби залежать від конкретних можливостей ВНЗ і потребують значних фінансових витрат для розширення навчально-наукової діяльності й забезпечення конкурентоспроможності на ринку.

Від стану забезпеченості та використання ВНЗ своєї матеріально-технічної бази значною мірою залежить результативність економічної діяльності закладів освіти. Для надання якісних освітніх послуг, забезпечення наукових досліджень та їх впровадження, здійснення лабораторних, транспортних, експериментальних, виробничих, ремонтно-будівельних та інших робіт, пов'язаних із виконанням статутних функцій, ВНЗ прагне сформувати та раціонально використовувати власну матеріальну базу.

Відповідно до пп. 6 п. 11 Порядку ліцензування діяльності з надання освітніх послуг вищий навчальний заклад повинен мати підтверджуючі документи, що засвідчують право власності, оперативного управління чи користування основними засобами для здійснення навчально-виховного

процесу на строк, необхідний для завершення надання освітньої послуги [5]. При цьому, відповідно до пп. 2.2.3 п. 2.2. розділу II Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти площі навчально-виробничих корпусів вищого навчального закладу (ВНЗ) у розрахунку на одного студента максимально можливої кількості студентів (з врахуванням заочної форми навчання з коефіцієнтом 0,2) повинні відповідати контрольним питомим показникам розрахункової (нормованої) площі навчальних закладів за типом навчального закладу [6]. З 01.09.2014 року відповідно до п. 2 наказу МОН України Про затвердження Типових штатних нормативів ВНЗ III–IV рівнів акредитації приведений контингент визначається з урахуванням кількості студентів, аспірантів денної форми навчання та екстернів з коефіцієнтом 1, вечірньої форми навчання з коефіцієнтом 0,25, заочної форми навчання – з коефіцієнтом 0,1 [7].

Відповідно до проекту наказу МОН України Про затвердження ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти ВНЗ вимоги до матеріально-технічного забезпечення навчального процесу зростають [8]. Порівняння ліцензійних умов для надання освітніх послуг у сфері вищої освіти наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Загальні вимоги та мінімальні нормативи забезпечення навчального процесу у ВНЗ матеріально-технічними та інформаційними ресурсами

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за освітньо-кваліфікаційними рівнями							
		молодший спеціаліст		бакалавр		спеціаліст		магістр	
		діючі	проект	діючі	проект	діючі	проект	діючі	проект
1	Забезпеченість комп'ютерними класами, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (проект: планів та з урахуванням резерву на індивідуальні заняття, гурткову роботу, позанавчальні заходи тощо (процент від мінімальної потреби для фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки з урахуванням змінності - до розрахунку включається комп'ютерна техніка зі строком експлуатації не більше 8 років)	100	110	100	110	100	110	100	110

2	Забезпеченість аудиторним фондом, необхідним для проведення навчальних занять та контрольних заходів з урахуванням резерву на індивідуальні заняття, гурткову роботу, позанавчальні заходи тощо (процент від мінімальної потреби для фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки з урахуванням змінності)	-	125	-	125	-	125	-	125
3	Забезпеченість студентів гуртожитком (мінімальний процент від потреби)	70	70	70	70	70	70	70	70
4	Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів (крім спеціальностей, які належать до галузей знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» і «Мистецтво», крім спеціальності «Дизайн»)	6	-	12	-	12	-	12	-
	Для спеціальностей, які належать до галузей знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» і «Мистецтво», крім спеціальності «Дизайн»	3	-	6	-	6	-	6	-
5	Наявність соціально-побутової інфраструктури (пунктів харчування, актові чи концертні зали, спортивних залів, стадіону або спортивних майданчиків, копіювальних центрів, медичного пункту)	+	+	+	+	+	+	+	+

Також в проекті наказу МОН України з'являються нові вимоги щодо інформаційного забезпечення навчального процесу, а саме ВНЗ повинен мати [8]:

- забезпеченість навчальних аудиторій місткістю понад 50 осіб мультимедійними проекторами (мінімальний процент від кількості аудиторій, що використовуються) для ОКР «Молодший спеціаліст» – 25%, для ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» – 50%;

- доступу до Інтернет з використанням Wi-Fi або інших бездротових технологій в основних навчальних, лабораторних, бібліотечних приміщеннях, гуртожитках (мінімальний процент від сукупної площі таких приміщень) – для ОКР «Молодший спеціаліст» – 50 %, для ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» – 80%;

- забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями (належною забезпеченістю навчальними матеріалами вважається наявність підручників, посібників, конспектів лекцій, хрестоматій тощо за списком рекомендованої літератури в паперовій формі з розрахунку 1 примірник на 5 осіб фактичного контингенту студентів та ліцензійної заявки або в електронній формі (у локальному чи віддаленому доступі) для необмеженої кількості користувачів. Для вибіркових дисциплін припускається використання навчальних матеріалів лише в електронній формі) не менше: для ОКР «Молодший спеціаліст» – 3, для ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст» – 4; для ОКР «Магістр» – 8; у т.ч. в електронному доступі (не менше) відповідно за ОКР: 1, 2, та 3. Також ВНЗ повинен мати доступу до баз даних англomовних періодичних наукових видань відповідного профілю;

- офіційний веб-сайт навчального закладу з основною інформацією про його діяльність (структура, наукова-освітня діяльність, правила прийому, контакти), який містить веб-сторінки навчальних дисциплін з розміщеними на них навчально-методичними матеріалами (мінімальний процент від кількості дисциплін навчального плану) повинен складати: для ОКР «Молодший спеціаліст» – 30%, для ОКР «Бакалавр» – 50%, для ОКР «Спеціаліст» – 60%, для ОКР «Магістр» – 70%.

Окрім того, ВНЗ повинен бути забезпеченим необхідним для управління навчальним процесом, автоматизованим контролем знань, функціонування бібліотеки та бухгалтерії програмним забезпеченням (ліцензованим або з відкритим кодом).

За умови прийняття у викладеній редакції наказу МОН України Про затвердження ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти ВНЗ навчальні заклади будуть вимагати додаткового обсягу інвестиційних ресурсів з метою покращення матеріально-технічної бази. Складність вкладень в освіту полягає в специфіці, властивій освітній діяльності, яка передбачає створення освітнього продукту [1].

Аналіз інвестиційних процесів в Україні свідчить про нестійкий характер їх розвитку внаслідок сукупної дії і зовнішніх, і внутрішніх чинників. Зокрема, доволі динамічне зростання обсягів інвестицій в основний капітал у період економічного зростання (2000–2008 рр.) у кризові роки змінилося різким падінням інвестиційної активності та поступовою стабілізацією інвестиційної діяльності у посткризовий період.

За даними Державної служби статистики України обсяги інвестицій в освіту та вартість до 2010 року мали тенденцію до зростання, починаючи з 2011 року вартість основних засобів та капітальні інвестиції в освіту скорочуються (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз динаміки основних засобів та капітальних інвестицій в освіту у 2002 – 2012 р.р. *

№ з/п	Показники	Вартість за роками, тис. грн.										
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	Вартість основних засобів за видами економічної діяльності, всього	964814	1026163	1141069	1276201	1568890	2047364	3149627	3903714	6648861	7396952	9148017
	в. т. ч. освіта	45735	46621	49821	51639	53500	56615	61933	67544	72520	3010,5	3141
2	Вартість введених в дію нових основних засобів, всього	35025	44165	61468	70497	82333	127453	149635	111345	122572	147939	190965
	в. т. ч. освіта	885	1236	1303	1380	1602	2168	2481	2285	2311	602	163
3	Вартість ліквідованих основних засобів, всього	10036	10620	10986	15940	9472	12399	14567	16507	17056	29588	41139
	в. т. ч. освіта	655	458	428	458	389	557	490	526	710	1528	7,4
4	Залишкова вартість основних засобів за видами економічної діяльності, всього	512235	538837	587453	661565	774503	993346	1251178	1597416	1731296	1780059	466448
	в. т. ч. освіта	19838	20035	20559	20814	20532	24124	26144	25380	27184	120,42	1770
5	Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності	46563	59899	89314	111174	148972	188486	233081	151777	171092	238175	293691,9
	в. т. ч. освіта	406,8	749,3	935,1	870,2	1163,4	1651	2322	1484	1873	2485	1492

* Примітка. Узагальнено авторами на підставі [9]

Темпи зростання вартості основних засобів та інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності, в т. ч. в освіті наведено на рис. 1.

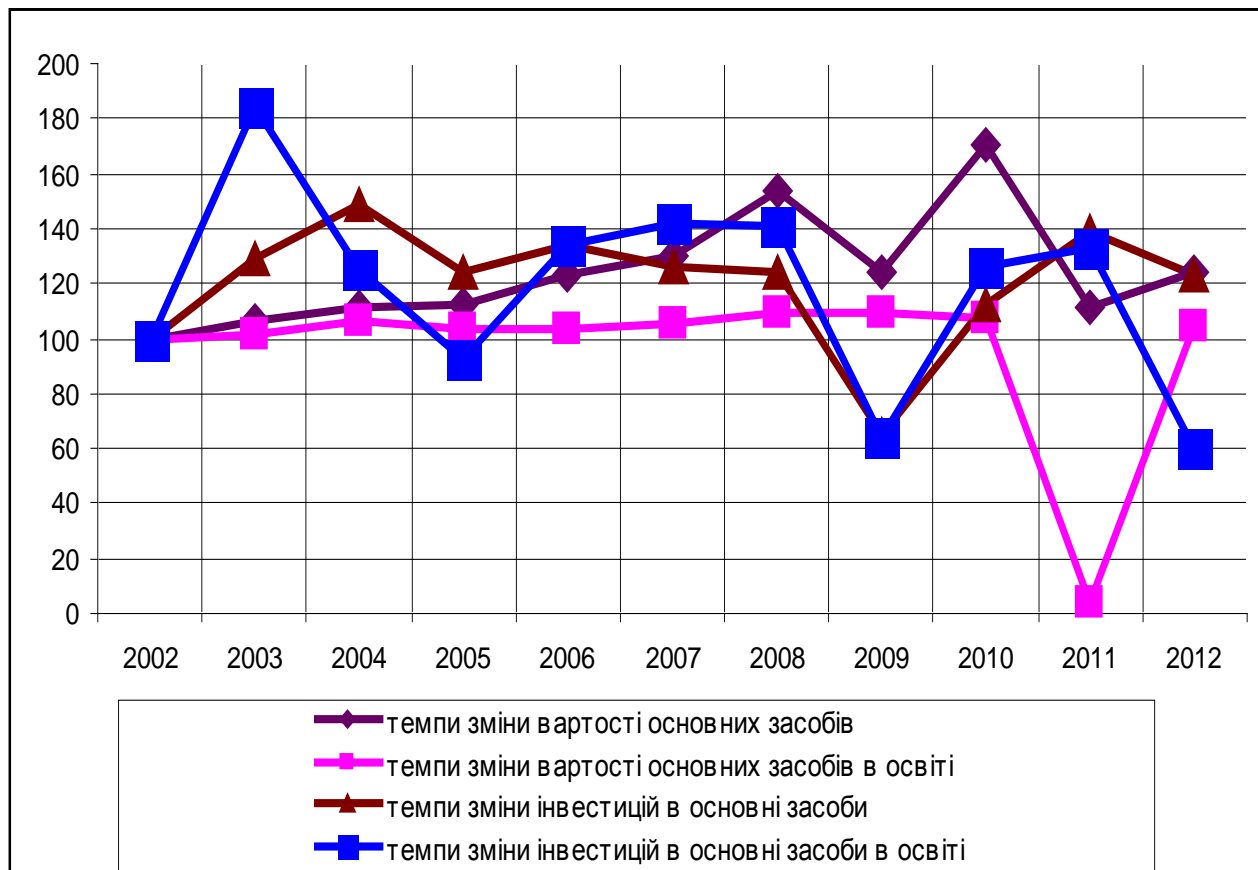

Рис. 1. Темпи зростання вартості основних засобів та інвестицій в основні засоби за видами економічної діяльності, в т. ч. в освіті за 2002–2012 роки

Вартість введених в експлуатацію основних засобів значно перевищувала вартість ліквідованих основних засобів та вартість капітальних інвестицій (рис. 1), що забезпечувало приріст вартості основних засобів. Починаючи з 2011 року тенденція змінилася – зростає вартість ліквідованих основних засобів і скорочується вартість основних засобів введених в експлуатацію, відповідно первісна вартість основних засобів має тенденцію до скорочення.

Виявлені тенденції змін впливають на показники руху, придатності та ефективності використання основних засобів (табл. 3).

Таблиця 3

Аналіз показників руху, придатності та ефективності використання основних засобів

№ з/п	Показники	Роки										
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Коефіцієнт оновлення	0,0194	0,0265	0,0262	0,0267	0,0299	0,0383	0,0401	0,0338	0,0319	0,2000	0,0517
2	Коефіцієнт вибуття	0,0143	0,0098	0,0086	0,0089	0,0073	0,0098	0,0079	0,0078	0,0098	0,5076	0,0024
3	Коефіцієнт приросту	0,0050	0,0167	0,0176	0,0179	0,0227	0,0285	0,0321	0,0260	0,0221	-0,3076	0,0494
4	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,5662	0,5703	0,5873	0,5969	0,6162	0,5739	0,5779	0,6242	0,6252	0,9600	0,4365
5	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,4338	0,4297	0,4127	0,4031	0,3838	0,4261	0,4221	0,3758	0,3748	0,0400	0,5635
6	Фондоозброєність (тис. грн. / особу)	28,053	28,476	30,218	30,955	31,647	33,427	36,380	39,769	42,954	1,795	1,878
7	Рентабельність основних засобів (%)	0,2027	0,2445	0,2483	0,2659	0,1615	0,1341	0,1389	0,1149	0,1394	4,4046	4,3553

За результатами аналізу виявлено, що коефіцієнт приросту основних засобів, який визначається як різниця між введеними основними засобами та основними засобами, що вибули до вартості основних засобів на кінець року за роками зростає, що пояснюється випереджуваними темпами зростання оновлення основних засобів над темпами вибуття. Негативною тенденцією є зростання ступеня зносу основних засобів в період з 2002 по 2011 роки, проте на кінець 2012 року знос основних засобів скорочується з 96% до 46,35%, що свідчить про значне оновлення матеріально-технічної бази системи вищої освіти. В період з 2002 по 2010 роки зростає фондоозброєність працівників, зайнятих в системі освіти, в 2011 році показник значно скоротився. В період з 2002 по 2008 роки рентабельність основних засобів зростає з 0,2027% до 0,1389%. В 2009 році рентабельність дещо скоротилась до 0,1149%, з 2010 року спостерігається тенденція до зростання основних засобів.

Як свідчить проведений аналіз, обсяги бюджетних асигнувань, що виділяються нині для державних ВНЗ на придбання основних засобів є явно

недостатніми і не враховують стан матеріально-технічної бази та потреби на її відновлення й модернізацію. Так для ВНЗ системи Міністерства освіти і науки України виділяється бюджетних коштів із загального фонду на 94 – 98 % лише для заробітної плати з нарахуваннями, стипендію, виплату сиротам, комунальні платежі. Отже, на забезпечення функціонування ВНЗ та його розвиток виділяється залежно від року від 2 до 6 % бюджетних надходжень з загального фонду. Таке фінансування не може забезпечити нормальне функціонування закладу, а тим більше його розвиток. Ефективна діяльність ВНЗ неможлива без створення, постійного оновлення і розвитку його матеріально-технічної бази, яка б забезпечувала виконання адміністративно-господарських функцій, організацію навчального процесу і проведення наукових досліджень відповідно до вимог Державних освітніх стандартів і досягнення нормативних показників акредитації.

Висновки. Як і раніше, у постіндустріальну епоху для здійснення освітньої діяльності необхідна робоча сила, засоби праці й предмети праці. Переважна частина цих умов носить економічний характер, т.ч. і місце та умови навчального процесу (будівлі, обладнання, методичні посібники, літератури тощо), які є засобами виробництва. Всі закріплені за вищим навчальним закладом матеріально-речові засоби (т. ч. і земля), які необхідні для забезпечення навчальної, наукової та господарської діяльності, складають його матеріально-технічну базу і є економічним фактором розвитку.

Нині реальний стан справ розвитку системи вищої освіти України зумовлює необхідність аналізу, збереження та ефективного використання цієї власності, яка закріплена за ВНЗ, з метою вироблення відповідної організаційної й економічної поведінки. Об'єкти власності, які закріплені засновником за ВНЗ, знаходиться у оперативному управлінні цього закладу. Розвиток та оновлення матеріально-технічної бази державних й комунальних закладів освіти здійснюється самими закладами у межах виділених бюджетних та власними заробленими коштами. Аналіз інвестиційних процесів в Україні свідчить про нестійкий характер їх розвитку внаслідок сукупної дії і зовнішніх, і внутрішніх чинників. Зокрема, доволі динамічне зростання обсягів інвестицій в основний капітал у період економічного зростання (2000–2008 рр.) у кризові роки змінилося різким падінням інвестиційної активності та поступовою стабілізацією інвестиційної діяльності у посткризовий період.

Список використаної літератури

1. Грищенко І. М. Професійна освіта в системі економічних досліджень: монографія / І. М. Грищенко. – К.: Грамота, 2014. – 384 с.
2. Штуль В. П. Розвиток матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів за концепцією маркетингу: [автореферат на здобуття наук. ступеня кандидата економ. наук] / В. П. Штуль. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2005. – 25 с.
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ» від 26.06.2013 № 611 [зі змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Ліга-Закон [сайт]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE23746.html
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ» від 10.12.1999 № 114 [зі змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>
5. Шашерін В. Основні засоби: новий бух облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhbudget.com.ua/ua/journal/buhbudget/article/25>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» від 08.08.2007 № 1019 [зі змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1019-2007-%D0%BF#n12#n12>
7. Наказ МОНмолодьспорту України «Про внесення змін до наказу МОН України від 24.12.2003 № 847 «Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти» від 29.11.2011 № 1377 [зі змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1448-11>
8. Наказ МОН України «Про затвердження Типових штатних нормативів ВНЗ III–IV рівнів акредитації» від 11.01.2014 № 26 [зі змінами і доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0097-14>
9. Проект наказу МОН України «Про затвердження ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти» [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України [сайт]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1398678346/>
10. Статистика інвестицій та основних засобів [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України [сайт]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

ГРИЩЕНКО И. М., ВЛАСЮК Т. Н.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

В статье раскрыто понятие материально-технической базы ВУЗа, основных средств бюджетной организации. Проведена сравнительная характеристика общих требований и минимальных нормативов обеспечения учебного процесса в ВУЗе материально-техническими и информационными ресурсами в соответствии с действующими требованиями и по проекту приказа МОН Украины «Про утверждение лицензионных условий предоставления образовательных услуг в сфере высшего образования».

В процессе проведения исследования оценено динамику основных средств и капитальных инвестиций в образование на протяжении 2002-2012 годов, рассчитаны показатели движения, имущественного состояния и эффективности использования основных средств.

Ключевые слова: *материально – техническое обеспечение, информационные ресурсы, образовательные услуги, материально-техническая база, инвестиции.*